

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLNÍ DRUŽINY

Vypracovala: Martina Novotná – vedoucí vychovatelka

Dnešní dítě je lépe fyzicky vyvinuto než v předchozích generacích, je mentálně vyspělejší a dokáže provádět činnosti, k nimž děti v minulých letech dospívaly později. Také časová zaneprázdněnost rodičů je stále větší. Místo toho, aby dětem vyprávěli a četli, zajistí jim přehrávače, počítače, trenéry. To vše je dáno postupem vpřed, a proto o to víc děti potřebují zařízení typu školní družiny. Každé dítě je osobnost a je nutné respektovat jeho zájmy a potřeby. Naším úkolem je naslouchat dětem a vytvářet velký prostor pro rozvoj dětských zájmů. Je nutné, aby s námi dítě prožívalo radost a pohodu, uvolnění po vyučování, našlo uspokojení při pestré a přitažlivé činnosti.

Školní družina není pokračováním vyučování, má svá specifika – odpočinek, rekreaci i zájmové činnosti. Tomu odpovídá i náplň odpoledních činností. Činnosti jsou motivovány potřebami žáků a cíleně mířeny do různých oblastí.

Obsah:

1. Charakteristika ŠVP
2. Cíle vzdělávání
3. Formy vzdělávání
4. Obsah vzdělávání
5. Časový plán vzdělávání
6. Výchovné a vzdělávací strategie
7. Podmínky přijímání uchazečů, průběhu a ukončování vzdělávání
8. Podmínky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
9. Personální podmínky
10. Popis materiálních podmínek
11. Podmínky zajištění BOZP

1. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU ŠKOLNÍ DRUŽINA

- je důležitý výchovný partner rodiny a školy
- plní vzdělávací cíle, rozvíjí specifické nadání dětí
- má důležitou roli v prevenci negativních sociálních jevů
- rozvíjí důležité osobní a sociální kompetence

2. CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ

- vedení dětí k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů
- rozvoj osobnosti člověka
- získání všeobecného vzdělání a přehledu
- pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, základních lidských práv a svobod, úmluva o právech dítěte, každý má svá práva, ale i povinnosti
- utváření vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k etnické, národní, kulturní, jazykové a náboženské skupině
- pochopení a uplatňování principu rovnosti žen a mužů
- poznání světových a evropských kulturních hodnot a tradic
- získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a ochraně zdraví
- podněcování k poznání a rozvíjení vlastních schopností v souladu s reálnými možnostmi a uplatňování jich spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci. Cílem je vytvořit zdravou osobnost, odolnou vůči negativním vlivům, připravenou pro život ve stávající společnosti. Prostřednictvím volnočasových aktivit vybavit jedince žádoucími vědomostmi, dovednostmi, ale také postoji

3. FORMY VZDĚLÁVÁNÍ

Dobu, kterou žáci pobývají ve školní družině, mohou využívat k rozvíjení svých vlastních zájmů. Zájmové vzdělávání probíhá:

Pravidelná činnost

Pravidelná činnost je dána týdenní skladbou zaměstnání, kterou si vychovatelka vytvoří dle věkového složení žáků oddělení školní družiny.

Spontánní činnost

Mezi spontánní činnosti patří četba, poslechové činnosti, klidové zájmové činnosti, samostatná četba knih a časopisů, relaxace na koberci, rozhovory s dětmi, spontánní činnost ranní družiny.

Odpočinková činnost

Odpočinkové činnosti jsou klidové hry a klidové zájmové činnosti (odstranění únavy po obědě).

Rekreační činnosti

Mezi rekreační činnosti spadá aktivní odpočinek, tělovýchovné a pohybové aktivity, výtvarné a rukodělné, dramatické, přírodovědné a vlastivědné činnosti, hudba, zpěv, tanec.

Zájmové činnosti

Zájmové činnosti jsou řízená kolektivní nebo individuální činnost, organizované nebo spontánní aktivity.

Příprava na vyučování

Přípravou na vyučování jsou tematické vycházky a didaktické hry.

Příležitostné akce

Mimo pravidelné činnosti patří mezi aktivity školní družiny také významnější akce, které nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činnosti – slavnosti, výlety, přehlídky, aj.

4. OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

Místo, kde žijeme

Poznání nejbližšího okolí, život v rodině, ve škole, ve společnosti, vycházky do okolí, orientace v terénu, návštěva významných míst v regionu a seznamování s lidovými zvyky. Besedy o našem městě a okolí. Dopravní výchova-bezpečnost na cestě do školy a vycházkách. (Kompetence činnosti a občanské).

Lidé kolem nás

Osvojení vhodného chování a vystupování, slušná mluva a základy společenského chování na různých místech a daných situacích, besedy a scénky. Předcházení šikaně. (Kompetence k řešení problému, komunikativní, sociální).

Lidé a čas

Budování správného režimu dne a jeho dodržování, učit děti s časem nakládat a vážit si ho, využití volnočasových aktivit. Besedy, vlastní výroba časových plánů, rozvrhů. (Kompetence k trávení volného času).

Rozmanitost přírody

Pozorování rozmanitostí a proměnlivostí živé i neživé přírody. Vycházky a pobyty v přírodě, studování encyklopedií, výstavy přírodnin, poznatky z cest, péče o pokojové rostliny, ekologická výchova - ochrana přírody. (Kompetence k učení).

Člověk a jeho zdraví

Poznání sebe sama, poučení o zdraví, nemoci, prevenci, osobní hygieně, předcházení úrazů, umění ošetřit drobná poranění. Besedy k první pomoci, pravidelné otužování, vycházky do přírody, dodržování pitného režimu, posilování. (Kompetence komunikativní, občanské, sociální a interpersonální).

5. ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ

Strategie ŠVP školní družiny je konfigurována na období 5 let. Specifikuje rozdílnost a náročnost práce podle jednotlivých ročníků, tedy fyzické a psychické zdatnosti. Pracujeme podle celoročního plánu ŠD (např. jaro, léto, podzim, zima, měsíční plány a týdenní projekty). Plán školní družiny zahrnuje průběžné činnosti i významné akce jako např. soutěže, společenské a sportovní akce, besedy, karneval, výstavy prací vzniklých ve ŠD.

6. VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

ŠKOLNÍ DRUŽINA je vhodným místem

- pro zájmové vzdělávání dětí
- pro regeneraci sil a relaxaci po školním vyučování
- pro posilování sebevědomí
- pro rozvíjení tvořivosti
- pro vzájemnou komunikaci dětí mezi sebou
- pro komunikaci vychovatelky a rodičů

Školní družina ve spolupráci se školou svými činnostmi přispívá k rozvoji těchto klíčových kompetencí:

KOMPETENCE K UČENÍ

Učí se s chutí, práci dokončí, klade si otázky, hledá na ně odpověď, vědomosti dává do souvislostí, uplatňuje v praktických situacích.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU

Všímá si dění a problémů a řeší je, rozlišuje správná a chybná řešení, vymýšlí nová řešení, započaté činnosti dokončuje.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

Ovládá řeč, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, kultivovaně, vyjadřuje se vhodně formulovanými větami.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A INTERPERSONÁLNÍ

Samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, rozpozná vhodné a nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit, dokáže se prosadit i podřítit, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.

KOMPETENCE ČINNOSTNÍ A OBČANSKÉ

Učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, odpovědně přistupuje k svým úkolům a povinnostem, uvědomuje si práva svá i druhých, dbá na bezpečnost a zdraví své i druhých.

KOMPETENCE K TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU

Orientuje se v možnostech správného využití volného času, umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy a koníčky v organizovaných skupinách i individuálních činnostech, dokáže odmítnout nevhodnou nabídku na využití volného času.

VÝCHOVNÉ ČINNOSTI se zaměřují na tyto základní oblasti:

Výchova ke zdravému životnímu stylu

- Výchova k odpovědnosti za svou osobu
- Výchova k odpovědnosti za své zdraví
- Výchova ke správným stravovacím návykům, pitný režim
- Dodržování osobní hygieny
- Posilování tělesné zdatnosti
- Rozvíjení tělesné stránky osobnosti, citové vazby

Posilování komunikačních dovedností

- Kultivace slovního i mimoslovního projevu
- Rozvíjení slovní zásoby, schopnost vyjádřit se
- Schopnost naslouchat
- Uplatnění se v kolektivu, kulturní život

Odpovědnost za své chování

- Řešení různých situací
- Pěstování potřebných a žádoucích vědomostí, dovedností, postojů
- Důvěryhodnost, pravdomluvnost a morální kvality
- Posilování schopnosti hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování.

Ovládání negativních citových reakcí

- Vypořádat se se stresem
- Řešení životních situací
- Vyrovnávat se s nedostatky a neúspěchy

Poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině

- Kladným hodnocením zvyšovat sebevědomí
- Posilování pozitivního myšlení

- Objektivní hodnocení činnosti každého žáka
- Vytváření vlastní bezpečné sociální skupiny
- Temperament, postoje a hodnoty

Nacházení nových vazeb a souvztažnosti mezi již získanými poznatky z vyučování

- Možnost vzájemného doplňování školního vyučování a výchovně-vzdělávací práce ŠD
- Tohoto cíle dosahovat specifickými, od školního vyučování výrazně odlišnými prostředky
- Přinášet nové podněty, obohacovat poznatky

Formování životních postojů

- Vytváření společensky žádoucích hodnot
- Vytváření základů právního vědomí
- Úcta, porozumění, tolerance
- Schopnost a ochota pomoci
- Vytvoření vlastního sebevědomí
- Posilování schopnosti nepodléhat negativním vlivům
- Prevence sociálně patologických jevů (drogy, alkohol, kouření, delikvence, šikanování, vandalismus, násilné chování, rasismus)
- Podobnost a odlišnost lidí, rozdíly v prožívání, myšlení, jednání.

7. PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ, PRŮBĚHU A UKONČOVÁNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

- Školní družina je určena pro žáky 1. stupně ZŠ.
- O přijetí žáka do školní družiny rozhoduje ředitel školy či vedoucí vychovatelka.
- Předávání informací rodičům, přihlašování a odhlašování žáků do ŠD zajišťuje vychovatelka.
- Družina organizuje zájmové vzdělávání pro žáky přihlášené k pravidelné docházce.
- V rámci stanovených pravidel v daném termínu zaplatit poplatek ŠD. Poplatek činí 300,- Kč za měsíc. Pro děti co využívají jen ranní družinu částka činí 100,- Kč.
- Odchod žáků z družiny se řídí požadavky rodičů, vymezenými na zápisním lístku. Aktuální změna nebo nepřítomnost je doložena písemnou formou.
- O ukončení vzdělávání ve ŠD smí požádat písemnou formou zákonný zástupce dítěte.
- Pobyť žáků a vzájemné předávání jsou organizačně zajištěny.
- Družina nezodpovídá za bezpečnost žáků v případě jeho samovolného odchodu bez písemného sdělení rodičů nebo vědomí vychovatelky.
- Školní družina dodržuje Vnitřní řád školní družiny.

8. PODMÍNKY PRO ŽÁKY SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je postupováno v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Vychovatelka ŠD úzce spolupracuje se školou, především při stanovení vhodných forem integrace a forem práce. Je seznámena se závěry odborného vyšetření žáka v poradenských zařízeních. Při vzdělávání těchto žáků probíhá intenzivní spolupráce také s rodiči. Je zohledněno přiměřené zatížení v případě pohybových aktivit, vycházek. Třídní učitelé a zákonní zástupci jsou povinni informovat o všech změnách zdravotního stavu dítěte.

9. PERSONÁLNÍ PODMÍNKY

Zájmové vzdělávání žáků zajišťuje 5 vychovatelek. S úvazkem 100% jsou dvě vychovatelky, zbývající vychovatelky pracují na snížený úvazek.

Charakteristika pedagogických pracovníků

- splňují odpovídající pedagogické vzdělání
- uplatňují svou kreativitu, postoje a přístup, vlastní dovednosti a to v kontinuitě s programem ŠD a školy
- spolupracují s třídními učiteli, rodiči a veřejností
- jsou iniciátory a průvodci při činnostech, které motivují, navozují, přímo nebo nepřímo řídí, hodnotí. Další sebevzdělávání vychovatelek probíhá formou samostudia odborné literatury, Školní vzdělávací program školní družiny
- sledování nových trendů v oblasti zájmového vzdělávání
- účastí na akreditovaných kurzech a dalším vzdělávání pedagogů.

10. POPIS MATERIÁLNÍCH PODMÍNEK

Inspirující, nestresující prostředí:

- účelově vybavené prostory družiny s možností kreativního uzpůsobení – žáci mají k dispozici stolní hry, hračky, stavebnice, výtvarný materiál, sportovní pomůcky, televizi.
- možnost využívání prostor školy (tělocvična, knihovna, keramická dílna, počítačová učebna, učebna s interaktivní tabulí, cvičná kuchyňka a školní hřiště).

11. PODMÍNKY ZAJIŠTĚNÍ BOZP

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení:

- vhodná struktura činnosti a skladba zaměstnání – vychovatelka vybírá věkově přiměřenou
- činnost, při které nedojde ke zranění dítěte

- stravovací návyky a pitný režim – vychovatelka dbá na hygienu a kulturu stolování, dohlíží nad pitným režimem dětí
- zdravé prostředí – podle platných norem, tj. dle vyhlášky ministerstva č. 410/2005 Sb.,
- hygienické požadavky na prostory a provoz zařízení (vlastní vybavené prostory, odpovídající světlo, teplo, bezhlučnost, čistota, větrání, vhodný nábytek, hygienické vybavení prostorů)
- bezpečné pomůcky – vychovatelka dbá na používání věkově přiměřených pomůcek
- ochrana před úrazy a eliminace nebezpečných situací – vychovatelka eliminuje možné úrazy proškolením na začátku školního roku a opakováním během školního roku. Svým pedagogickým působením neustále nabádá k dodržování bezpečnosti, děti má neustále v zorném poli.
- označení nebezpečných předmětů – vychovatelka seznámí žáky s provozními řády využívaných prostor – škola, ŠD, ŠJ, tělocvična, školní hřiště, atrium
- bezpečnost silničního provozu – mimo budovy ZŠ a ŠD zodpovídá vychovatelka za 25 dětí; děti jsou na začátku roku poučeny o bezpečnosti silničního provozu, během roku je poučení opakováno, pokud dojde k situaci, že se počet dětí navýší nad 25, je pověřena doprovodem dětí další osoba.
- dostupnost prostředků první pomoci – školní družina je vybavena dostupně umístěnou lékárníčkou
- pohoda prostředí a příznivé sociální klima – vychovatelka vede k otevřenosti a partnerství, komunikaci, úctě, toleranci, uznání, empatii a pomoci druhému
- respektování potřeb jedince – vychovatelka organizuje činnost vycházející ze zájmů účastníků
- věková přiměřenost a motivující hodnocení – vychovatelka respektuje individualitu dětí, hodnotí v souladu s jejich možnostmi
- ochrana před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy – vychovatelka se pedagogickým působením snaží zabránit socio - patologickým jevům
- spoluúčast na životě zařízení – vychovatelka preferuje společné plánování činnosti, vlastní podíl dětí na případném řízení a následném hodnocení
- včasná informovanost – vychovatelka včas informuje děti a jejich zákonné zástupce o činnostech ve školní družině